

คอลัมน์ “เศรษฐศาสตร์คนเจ้าพระยา”

นิตยสาร ผู้จัดการรายเดือน ฉบับเดือนสิงหาคม 2544

Katharine Graham

รังสรรค์ ณะพรพันธุ์

ราชีนีแห่งนครวอชิงตัน ดีซี ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2544 สิริอายุรวม 84 ปี ถึงสหรัฐอเมริกาเป็นสาธารณรัฐและไม่มีกษัตริย์หรือราชีนี แต่แคธริน แกรห์ม (Katherine Graham) ได้รับยกย่องเป็น ‘ราชีนี’ อันเป็นคำยกย่องที่ไม่มีใครทักท้วง นายกเทศมนตรีแห่งนครวอชิงตัน ดีซี ถึงกับประกาศสดุดีครั้งเส้า เพื่อไว้อาลัย ‘ราชีนี’ ผู้จากไป

ภายหลังคดีวอเตอร์เกต (Watergate) อันนำซึ่งจุดจบแห่งชีวิตการเมืองของประธานาธิบดีริชาร์ด นิกสัน แคธริน แกรห์มก็ปัดตัวขึ้นมาเป็น ‘ราชีนี’ แห่งนครวอชิงตัน ดีซีอย่างรวดเร็ว ไม่น่าเชื่อว่าสตรีชื่อยาวผู้ขาดความมั่นใจในตนเองเมื่อเริ่มดำรงตำแหน่งประธานบริษัทเจ้าของหนังสือพิมพ์ *The Washington Post* จะกลายมาเป็นผู้ทรงอิทธิพลทางการเมืองในสหรัฐอเมริกา เมื่อเธอจัดงานเลี้ยง ไม่มีประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกาคนใดปฏิเสธคำเชิญของเธอ งานเลี้ยงที่เธอจัดประกอบด้วยแขกรับเชิญที่เป็นผู้นำสังคมอเมริกันเกือบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็น Robert McNamara, Henry Kissinger, Colin Powell, Alan Greenspan, Bill Gates, Steve Case และบรรดาผู้บริหารบรรษัทยักษ์ใหญ่ทั้งปวง

แคธริน แกรห์ม เกิดในตระกูลผู้มั่งคั่งเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2460 บิดาชื่อยูจีน มายเออร์ (Eugene Meyer) มารดาชื่อแอกเนส เอิร์นส์ มายเออร์ (Agnes Ernst Meyer) บิดาเป็นนักการเงินใน Wall Street และเคยดำรงตำแหน่งประธานคณะผู้ว่าการ (Board of Governors) แห่ง The Federal Reserve System

เธอได้รับการศึกษาอย่างดีเยี่ยมติดครอบครัวผู้มั่งคั่งทั้งหลาย แคธรินเข้าศึกษาใน Vassar College ในปี 2477 หลังจากนั้นจึงโอนไปศึกษาต่อยัง University of Chicago จากบันทึกความทรงจำของเธอช่วยให้เราทราบว่า แคธรินต้องการย้ายไป London School of Economics and Politics แต่ได้รับการทัดทานจากบิดา แม้ท้ายที่สุด เธอจะเลือกมหาวิทยาลัยชิคาโก แต่มิใช่เพราะเหตุว่ามหาวิทยาลัยชิคาโกมีความวิเศษทางวิชาการ หากแต่เป็นเพราะความ

หล่อเหลาและหนุ่มแน่นของโรเบิร์ต เมย์นาร์ด ฮัทชินส์ (Robert Maynard Hutchins) ประธาน (อธิการบดี) มหาวิทยาลัย เธอสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยชิคาโกในปี 2481

ในยุคสมัยที่ใช้ชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัย แครรีน แกรห์มเข้าร่วมขบวนการ เคลื่อนไหวทางสังคม และข้องเกี่ยวกับกิจกรรมของนักศึกษาฝ่ายซ้าย กิจกรรมเหล่านี้ทำให้เธอ มีความรู้สึกเอือออาทรต่อสังคม และรู้จักแบ่งปันให้สังคมในเวลาต่อมา แม้จะถือกำเนิดในตระกูล ผู้มั่งคั่ง แต่บิดามารดามีได้ให้เงินใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย หากแต่อบรมสั่งสอนให้รู้จักค่าของเงิน แม้แครรีนจะเติบโตขึ้นมาเป็นอภิมาหาเศรษฐินีในบั้นปลายแห่งชีวิต แต่เธอก็ยังระมัดระวังมิให้มีภาพแห่งการอวดร่ำอวดรวย ในขณะที่อภิมาหาเศรษฐินีส่วนใหญ่มีเครื่องบินเจ็ตส่วนตัวขับที่ แครรีนยับยั้งซึ่งใจการใช้จ่ายในเรื่องนี้

แครรีน แกรห์ม เริ่มฝึกงานกับ *The Washington Post* ในตำแหน่ง Copy Girl ในปี 2477 เวลานั้นเธอยังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา Madeira School เมื่อเธอสำเร็จจาก มหาวิทยาลัยชิคาโก เธอทำงานเป็นผู้สื่อข่าวของ *San Francisco News* อยู่เกือบขวบปี แล้วจึง กลับมาทำงานในกองบรรณาธิการ *The Washington Post* รวมทั้งฝ่ายจัดจำหน่ายของหนังสือพิมพ์นั้น เธอมีประสบการณ์ในการเป็นผู้สื่อข่าว และเข้าใจจิตวิญญาณของนักหนังสือพิมพ์อาชีพ

แครรีน แกรห์ม แต่งงานกับฟิลิป แกรห์ม (Philip L. Graham) พนักงาน ศาลสูงในปี 2483 และมีบุตร 3 คน ธิดา 1 คน ในปี 2489 ยูยีน มายเออร์ ลงจากตำแหน่งผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา *The Washington Post* และให้ลูกเขยคือ ฟิลิป แกรห์มดำรงตำแหน่งแทน

ฟิลิป แกรห์ม เป็นบุรุษที่มีอารมณ์อ่อนไหว สภาพจิตแปรปรวน จนชีวิตสมรสเริ่มมี ปัญหา เมื่อฟิลิปพาผู้หญิงอื่นเข้ามาอนในบ้าน สร้างความบอบช้ำทางจิตแก่แครรีนเป็น อันมาก อย่างไรก็ตาม โรคประสาททำให้ฟิลิปฆ่าตัวตายในปี 2506 แครรีน แกรห์ม ขึ้นสู่ตำแหน่ง ประธาน *The Washington Post* โดยมิได้คาดหมาย เธอแปรสภาพจากแม่บ้านผู้มีหน้าที่ดูแลสามี และบุตรธิดา รวมตลอดจนการจัดงานเลี้ยงมาเป็นนักธุรกิจผู้ต้องดูแลอาณาจักรของ *The Washington Post*

ครอบครัวมายเออร์เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ *The Washington Post* เมื่อยูยีน มายเออร์ ประมุขหนังสือพิมพ์นี้ได้ในปี 2476 ด้วยราคา 825,000 ดอลลาร์ในขณะที่กำลังล้มละลาย เมื่อ แครรีนดำรงตำแหน่งประธานในปี 2506 นั้น *The Washington Post* มีรายได้เพียงปีละ 84 ล้านดอลลาร์ เมื่อเธอออกจากตำแหน่งในปี 2534 รายได้ตกปีละ 1,400 ล้านดอลลาร์ แครรีนเปลี่ยน โฉม *The Washington Post* จากหนังสือท้องถิ่นแห่งนครอชิงตันดีซีมาเป็นหนังสือพิมพ์ระดับโลก

ชาติที่ทรงอิทธิพลทางการเมือง อาณาจักรธุรกิจของเขามีได้มีแต่ *The Washington Post* หากยังมี *Newsweek* สถานีโทรทัศน์ บริการการศึกษา และธุรกิจอินเทอร์เน็ตอีกด้วย

แคธริน แกรห์มไม่มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการบริหารธุรกิจ เมื่อรับตำแหน่งประธาน *The Washington Post* ในปี 2506 แต่เธอไม่ยอมปล่อยให้ฝ่ายบริหารบริษัทดำเนินการแต่โดยลำพัง หากแต่ต้องการควบคุมและกำกับการบริหารและการพัฒนาบริษัทด้วยตนเอง เธอเริ่มเรียนรู้การบริหารธุรกิจเมื่ออายุ 46 ปี ในขณะที่เดียวกับที่ต้องเลี้ยงดูบุตรธิดารวม 4 คน วอร์เรน บัฟเฟตต์ (Warren Buffett) เป็นผู้คอยให้คำปรึกษาทางธุรกิจ ในอีกด้านหนึ่ง แคธรินฟังฟังเบ็น แบริดลีย์ (Ben Bradlee) เป็นขุนพลของ *The Washington Post*

แคธรินเป็นคนขี้อายและขาดความมั่นใจในตนเอง เธอมีปัญหาจำเพาะแต่การสุนทรพจน์ในที่สาธารณะ แม้แต่การกล่าวเปิดประชุมคณะกรรมการบริหารบริษัทหรือในที่ประชุมกองบรรณาธิการก็มีปัญหา เธอต้องใช้เวลาอย่างมากในการพัฒนาบุคลิกภาพและทักษะในการพูด วอร์เรน บัฟเฟตต์เล่าว่า แม้เมื่อเธอดำรงตำแหน่งประธานบริษัทเกือบทศวรรษ การพูดในที่สาธารณะยังเป็นปัญหาที่เธอยังต้องเผชิญ แม้แต่การกล่าวคำ 'Merry Christmas' ยังต้องเขียนบท

ความพยายามในการสถาปนาระบบบรรษัทภิบาล (Good Corporate Governance) มีส่วนนำมาซึ่งความเจริญแก่ *The Washington Post* การไม่ใช้หนังสือพิมพ์เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล ทั้งทางธุรกิจและทางการเมือง รวมตลอดจนการให้ความเป็นอิสระแก่นักข่าวและกองบรรณาธิการนับเป็นจุดเด่นของ *The Washington Post* และแคธริน แกรห์มได้รับการยกย่องในเรื่องนี้

The Washington Post ทบพิทธิพลและความน่าเชื่อถือทางการเมือง เมื่อตัดสินใจพิมพ์ *The Pentagon Papers* ในปี 2514 *The Pentagon Papers* เป็นเอกสารกระทรวงกลาโหมที่แสดงข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลอเมริกันในสงครามอินโดจีน อันเป็นข้อมูลที่ประชาชนชาวอเมริกันไม่เคยได้รับรู้จากรัฐบาลของตนเอง ดาเนียล เอลส์เบิร์ก (Daniel Ellsberg) ลักลอบนำเอกสารเหล่านี้ออกจากกระทรวงกลาโหม เมื่อหนังสือพิมพ์ *The New York Times* ตระเตรียมเอกสารเหล่านี้ออกตีพิมพ์ รัฐบาลนิสสันขออำนาจศาลยับยั้งการตีพิมพ์ *The Washington Post* ได้รับเอกสารเหล่านี้เช่นเดียวกัน กองบรรณาธิการผลักดันให้มีการตีพิมพ์ข้อมูลเพื่อประชาชนชาวอเมริกันได้รับรู้ แคธริน แกรห์มตัดสินใจเดินทางจัดพิมพ์ *The Pentagon Papers* ทั้งหมดที่ได้รับการคัดทานจากที่ปรึกษากฎหมายและคนใกล้ชิด เพราะมีความเสี่ยงทางการเมือง

เมืองและธุรกิจ การตัดสินใจ 'ลุย' ของแคธรินสะท้อนให้เห็นถึงความยืนหยัดในหลักการเสรีภาพของสื่อมวลชน

The Washington Post ได้ตั้งจาก *The Pentagon Papers* ไม่พอ หากยังตั้งไต่จากคดี Watergate อีกด้วย ในปี 2515 สำนักงานใหญ่ของพรรคเดโมแครตในศึก Watergate นครวอชิงตัน ดีซี ถูกบุกกรุกและรื้อค้น สาธารณชนพากันเข้าใจว่าเป็นคดีโจรกรรมธรรมดา แต่จากการเสาะหาข้อมูลของนักข่าว *The Washington Post* สองนาย อันได้แก่ บ็อบ วูดเวิร์ด (Bob Woodward) และคาร์ล เบิร์นสไตน์ (Carl Bernstein) คดี 'โจรกรรม' นี้โยงไปถึงผู้เป็นใหญ่ในทำเนียบขาว และกลั้บกลายเป็นคดีการเมือง ประธานาธิบดีนิกสันและที่ปรึกษาใกล้ชิดเป็นผู้บงการการ 'โจรกรรม' เพราะต้องการดักฟังโทรศัพท์ในฐานที่มั่นของพรรคเดโมแครต เนื่องจากกำลังย่างเข้าฤดูการเลือกตั้งประธานาธิบดี แคธริน แกรห์มสั่ง 'ลุย' ผลก็คือ *The Washington Post* กลายเป็นเป้าโจมตีของผู้นำพรรครีพับลิกันและบรรดาลือลือของประธานาธิบดีนิกสัน รวมทั้งตัวประธานาธิบดีด้วย อัยการสูงสุดถึงกับข่มขู่ที่จะเอาแคธรินเข้าคุก แต่การขุดคุ้ยข้อมูลของ *The Washington Post* ให้ภาพความชั่วร้ายของริชาร์ด นิกสันและคนใกล้ชิด จนเกิดกระบวนการถอดถอนประธานาธิบดีในรัฐสภา โดยที่ริชาร์ด นิกสันต้องขังลาออกในปี 2517 ก่อนรัฐสภาจะลงมติ

การตัดสินใจตีพิมพ์ *The Pentagon Papers* และการรายงานข่าวคดี Watergate สร้างชื่อเสียงแก่แคธริน แกรห์มเป็นอันมาก แคธรินกลายเป็น 'หญิงเหล็ก' แห่งวงการการเมืองอเมริกัน ภาพของสตรีชี่อายุผู้ไม่มี ความมั่นใจในตนเองมลายหายไป *The Washington Post* กลายเป็นหนังสือพิมพ์ระดับโลก

แคธริน แกรห์ม ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร *The Washington Post* ในปี 2506 เธอออกจากตำแหน่ง CEO ในปี 2534 โดยให้โดนัลด์ แกรห์ม (Donald Graham) บุตรชายคนโตดำรงตำแหน่งแทน แต่เธอยังคงเป็นประธานบริษัทจนถึงปี 2536 โดยบุตรชายคนโตรับตำแหน่งต่อจากเธอ

ในปี 2540 บันทึความทรงจำของแคธริน แกรห์ม ออกสู่บรรณพิภพ ในปีต่อมา *Personal History* ได้รับรางวัล Pulitzer Prize โลกหนังสือได้รับรู้ความสามารถในการเขียนหนังสือของ 'ราชินี' แห่งนครวอชิงตัน ดีซี

หมายเหตุ

1. ข้อมูลและคำไว้้อาลัยเกี่ยวกับ Katharine Graham ปรากฏใน *The Washington Post* ระหว่างวันที่ 17 – 19 กรกฎาคม 2544 ดู www.washingtonpost.com
2. รายงานข่าวของ BBC ดู “Katharine Graham : First Lady of the Post”, BBC News (July 17, 2001) ดู www.bbc.co.uk
3. บันทึกความทรงจำ ดู Katharine Graham, *Personal History* (New York : Alfred A. Knopf, 1997)